

CYNTHIA MC LEOD

Tutuba

Het meisje van het slavenchip Leusden

Historische novelle

U I T G E V E R I J   C O N S E R V E

KAPITEIN OUTJES

Bijna een etmaal zaten ze op het wrak, toen eindelijk in de verte de boot te zien was. Toen die dichterbij kwam kon je de schrik zien op het gezicht van de mannen.

‘Wa wa wa is dit?’ vroeg Sanders stotterend, ‘dit is niet te geloven. Wat is er gebeurd?’

Alle matrozen begonnen door elkaar te roepen en te vertellen, maar kapitein Outjes brulde: ‘Bekken dicht! Opschieten. We moeten weg van hier. Haal de sloep!’ Het was ondertussen eb en de strook van het dek waarop de bemanning zat, was breder en aan bakboordzijde was het water op de boot minder hoog. Een paar matrozen gingen naar onderen; het duurde een tijdje om de sloep los te krijgen en naar boven te brengen. Ondertussen bracht Sanders verslag uit: ‘Een brede riviermonding heb ik niet gezien. Dus de Surinamerivier zal nog een stuk verder zijn. Maar is iedereen hier? Wordt iemand vermist?’

‘Nee, geen vermisten, de voltallige bemanning is hier!’ antwoordde de kapitein.

KAPITEIN OUTJES

‘En de lading?’ vroeg Sanders, ‘waar zijn die?’

‘In het ruim nog steeds,’ antwoordde Claas Non.

‘In het ruim? Maar dat is vol water, zeggen jullie, hoe hoe, maar dan,’ stotterde Sanders weer. ‘Ja!’ zei de kapitein afgemeten, ‘versmoord, verdronken; we hadden geen keus. Waar hadden we ze moeten laten? Je weet wat ze zouden doen als we ze op het dek hadden laten komen.’

‘Wat dan?’ vroeg Sanders, maar de kapitein luisterde niet meer naar hem, want de mannen kwamen met de sloep.

‘Alle hens in boot en sloep,’ brulde de kapitein, ‘we moeten weg van hier. Paramaribo bereiken.’

‘Dat gaat toch niet, we zijn met te veel,’ zei Claas Non, ‘drieënzeventig man!’

‘Waar zijn de roeipanen?’ riep een matroos, ‘we hebben geen roeipanen of riemen.’

‘Vier in de boot, maar die zijn voor de boot, de sloep heeft niet,’ riep een matroos die al in de boot stond.

‘Vier is veel te weinig, dat lukt nooit,’ riep weer een andere.

‘Planken van de vloer loshalen,’ beval de kapitein en een paar matrozen begonnen direct planken los te trekken en te wrikken.

Matrozen sprongen in de boot en de sloep. Het kistje met goud werd door vier matrozen voorzichtig in de boot getild en daarna stevig vastgehouden.

‘Wat doen we met dat daar?’ vroeg Claas Non, wijzend op het groepje slaven dat een eind verder op het dek met angstigen stond te kijken.

‘Tja, die zullen ook mee moeten,’ zei de kapitein.

TUTUBA – HET MEISJE VAN HET SLAVENSCHIP LEUSDEN

‘Nee kapitein, dat kan niet; beslist niet! Er is niet eens genoeg plaats voor ons. Gewoon hier achterlaten, dan gaan ze wel vanzelf dood en wie kan zwemmen, die zwemt naar het land,’ riep de bootsman.

‘Ja, als die het haalt, dan gaat die daar het bos in, dat gebroed is toch niet anders gewend,’ riep een andere matroos.

‘Nee mannen, maak plaats, schik wat op, laat ze op de bodem zitten. Ze gaan mee,’ zei de kapitein. ‘Wat als ze ons overvallen onderweg?’ riep een jonge matroos.

‘Zal dat groepje zwarten sterker en slimmer zijn dan wij?’ vroeg de kapitein met barse stem. ‘Doe wat ik zeg... Vooruit opschieten, allemaal in de boot en weg van hier.’

De zestien kregen opdracht in de boot en de sloep op de bodem te zitten. Terwijl ze dat zo voorzichtig mogelijk deden, werden ze van alle kanten geschopt en getrapt door matrozen. ‘Opdonderen!’ schreeuwde een matroos tegen een zwarte die te dicht bij hem kwam en hij gaf hem zo’n duw, dat de man met zijn mond op de rand van de boot sloeg en begon te bloeden. ‘En weg met dat vieze bloed!’ riep dezelfde matroos, waarop stuurman Non riep: ‘Kappen maat, anders ga jij overboord!’

‘Zit niet op mijn voet met je vuile zwarte gat,’ riep een andere matroos in de boot en onderstuurman Sanders zei: ‘Rustig daar. Broer, hou je gedeisd. Pak een plank en roei.’ Roeiend met riemen en planken van de dekvloer gingen ze op weg; het begon alweer donker te worden. De hele nacht werd er om beurten geroeid. De volgende dag zagen ze nog steeds alleen zee aan de ene

KAPITEIN OUTJES

kant en land aan de andere, maar nergens een brede riviermonding.

De beschuiten in de trommels waren al vlug op; ze hadden honger. Het werd al weer donker; en het werd nacht. Weer een pikdonkere nacht, gelukkig zonder regen.

De hele nacht werd er geroeid; boot en sloep bleven dicht bij elkaar; de mannen hielden het oog op het land aan hun linkerkant en zorgden ervoor dat ze niet afdwaalden. Langzaam heel langzaam gingen de boot en de sloep vooruit. De tweede dag was er niets meer te eten. Iedereen had honger; een paar matrozen probeerden wat vis te vangen, maar dat lukte niet. Eindelijk slaagde een matroos erin een vogel die overvloedig met een stuk hout dood te slaan. De matrozen rukten eraan en trokken hem uit elkaar. Uiteindelijk hadden een paar maats een klein stukje rauw vlees dat ze begerig opaten. Dorst hadden ze nu ook, want het regende niet meer en de meegenomen kruikjes waren allang leeg. De meeste mannen zaten moedeloos en uitgeput voor zich uit te staren, enkelen roeiden dapper door en eindelijk eindelijk zagen ze links van hun de brede riviermonding.

‘Dit moet dan de Surinamerivier zijn,’ zei kapitein Outjes met een diepe zucht. ‘Mannen houdt moed, we zijn er bijna.’ Maar het duurde nog tot vier uur in de ochtend voordat de boot en de sloep ten slotte Paramaribo bereikten en ze aan wal konden gaan.

Het was een treurige groep die op 4 januari 1738 in Paramaribo aankwam en bij de Platte Brug aan wal ging.

TUTUBA – HET MEISJE VAN HET SLAVENSCHIP LEUSDEN

Een bemanning van 73 personen en 16 slaven in een boot en een sloep van het slavenschip *Leusden* dat schipbreuk had geleden op een zandbank in de monding van de Marowijnerivier. De slaven werden ondergebracht in het slavenkwartier bij de Sommelsdijkse kreek, de bemanning zocht onderdak in zeemanskroegen en privéhuizen in Paramaribo. Kapitein Outjes wist dat hij zijn opwachting zou moeten maken bij waarnemend gouverneur Van den Schepper en verslag zou moeten doen van het gebeurde. Maar niet direct, eerst moest hij uitrusten en goed nadenken hoe hij moest vertellen dat het schip was gezonken en de hele lading van 664 koppen verloren was gegaan.

Fragment uit Cynthia McLeod, *Tutuba: het meisje van het slavenschip Leusden*, Conserve, 2013. Dit fragment mag enkel gebruikt worden voor educatieve doeleinden en niet verder worden verspreid.

